ΣΠΟΥΔΗ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

e-spoudi

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 6-4-2024

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς της Στήλης Ι και δίπλα σε κάθε αριθμό ένα από τα γράμματα της Στήλης ΙΙ, ώστε να προκύπτει η σωστή αντιστοίχιση.

Στήλη Ι	Στήλη ΙΙ
1. Καταστροφή Κάσου από Αιγυπτίους	**Α.** 1860
2. Εθνική Τράπεζα	**Β.** 1880
3. Εκχώρηση μεταλλευτικών δικαιωμάτων	**Γ.** 1824
4. Ελληνικό τυπογραφείο στην Τραπεζούντα	**Δ.** 1854
5. Αγγλογαλλικός ναυτικός αποκλεισμός	**Ε.** 1841

Μονάδες:5

ΘΕΜΑ Α2

Να αιτιολογήσετε γιατί:
α) υποδιπλασιάστηκε ο ελληνικός εμπορικός στόλος το 1919 σε σχέση με το 1914.
β) η ελληνική κυβέρνηση προέβη στη σύναψη του εσωτερικού αναγκαστικού δανείου (διχοτόμηση της δραχμής) το 1922.
γ) οι βουλευτές είχαν σημαντική θέση στην ελληνική πολιτική σκηνή κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα.

Μονάδες:15

ΘΕΜΑ Β1

Α) Γιατί δεν προέκυψαν ταξικά κόμματα στην Ελλάδα κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα; (μονάδες 7)
Β) Τι γνωρίζετε για την ίδρυση και τις βασικές αρχές του πρώτου ταξικού κόμματος της Ελλάδας (Σ.Ε.Κ.Ε.); (μονάδες 8)

Μονάδες:15

ΘΕΜΑ Β2

Πώς διαχειρίστηκε το Κρητικό Ζήτημα ο Ελευθέριος Βενιζέλος όταν ανέλαβε την πρωθυπουργία της Ελλάδας μέχρι τις 14 Φεβρουαρίου του 1913;

Μονάδες:15

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Λαμβάνοντας υπόψη σας τις ιστορικές σας γνώσεις καθώς και τις πληροφορίες των κειμένων που σας δίνονται να αναλύσετε την πολιτική ατμόσφαιρα που εξέθρεψε τόσο το Κίνημα στο Γουδί (1909) όσο και το Κίνημα του Βενιζέλου το 1935.

Μονάδες: 25

ΣΠΟΥΔΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι αλλεπάλληλες χρεωκοπίες της χώρας, ο παλαιοκομματισμός και οι αποτυχίες στο χειρισμό των εθνικών θεμάτων είχαν καταστήσει έκδηλη την ανάγκη ουσιαστικών μεταρρυθμίσεων στην πολιτική ζωή, με αυτονόητη την αποδυνάμωση του πολιτικού ρόλου που διαδραμάτιζε το στέμμα. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η βαθμιαία εξασθένηση της ισχύος της πολιτικής ολιγαρχίας θα δημιουργήσει πρόσφορο έδαφος για το στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί, που θα εκδηλωθεί στην Αθήνα τον Αύγουστο του 1909 και θα σημαδέψει την μετάβαση από την ολιγαρχική φάση της πολιτικής στη φάση όπου πρωταγωνιστικό ρόλο θα είχαν οι μεσαίες τάξεις.

Ο στρατιωτικός σύνδεσμος, φορέας του κινήματος του 1909, δεν διακατεχόταν από προθέσεις ριζικών μεταρρυθμίσεων στο ζήτημα ειδικότερα της μορφής του πολιτεύματος, καθώς είχε συμβεί, άλλωστε, με τους επαναστάτες του 1843 και του 1862. Στη διακήρυξη των στρατιωτικών «προς τον βασιλέα, την κυβέρνησιν και τον λαόν», αποσαφηνιζόταν ότι: «Ο στρατιωτικός Σύνδεσμος δεν επιδιώκει την κατάργησιν της Δυναστείας ή την αντικατάστασιν του Βασιλέως, ούτινος το πρόσωπον είναι ιερόν δια τους αποτελούντας αυτόν, ουδ' επιθυμεί να εγκαθιδρύση την απολυταρχίαν, ή την στρατοκρατίαν, ή να θίξη καθ' οιονδήποτε τρόπον το Συνταγματικόν Πολίτευμα, διότι οι αποτελούντες αυτόν αξιωματικοί εισί και αυτοί πολίται Έλληνες και έχουσιν ορκισθή εις την τήρησιν του Συντάγματος» […]

[Π. Πετρίδη, Πολιτικές δυνάμεις και συνταγματικοί θεσμοί στη νεώτερη Ελλάδα, σσ. 80]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Το κίνημα του Μαρτίου 1935

Την ίδια εποχή (13 Ιανουαρίου 1935) πραγματοποιήθηκε μνημόσυνο για το βασιλιά Κωνσταντίνο και φιλομοναρχική διαδήλωση υπέρ του Γεωργίου Β΄ στην Αθήνα, ενώ ανάλογη φιλομοναρχική εκδήλωση πραγματοποιήθηκε και στη Θεσσαλονίκη τον επόμενο μήνα (24 Φεβρουαρίου).

Οι φιλομοναρχικές εκδηλώσεις αποτελούσαν πρόκληση όχι όμως και απειλή κατά του πολιτεύματος, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα. Δεν ήταν όμως τυχαίες αλλά σύμπτωμα μιας καταστάσεως που ευνοούσε την αναζωπύρωση των παλαιών παθών και την οποία η κυβέρνηση, μολονότι δεν ενθάρρυνε, δεν ήταν σε θέση να ελέγξει για λόγους εγγενείς. Το Λαϊκό κόμμα που κυβερνούσε τη χώρα είχε, βέβαια, αναγνωρίσει το υπάρχον πολίτευμα, κάνοντας την ανάγκη φιλοτιμία, παρέμεινε όμως ο φυσικός διάδοχος των παλαιών βασιλικών, στις ψήφους των οποίων κυρίως βασιζόταν. [...]

Ένα από τα έμμεσα αίτια του κινήματος ήταν ασφαλώς ο αντίκτυπος που είχε στο Βενιζέλο η απόπειρα κατά της ζωής του τον Ιούνιο του 1933. Πέρα από την εύλογη αγανάκτησή του για την ίδια την απόπειρα, στην οποία ενέχονταν στελέχη της κυβερνήσεως και των σωμάτων ασφαλείας, ο Βενιζέλος φάνηκε να χάνει την αυτοκυριαρχία του και να παρασύρεται σε ατυχείς αποφάσεις. Θα πρέπει επίσης να προστεθεί ότι πέρα από την απόπειρα και τον αντίκτυπό της, το πρόβλημα του Βενιζέλου ήταν ουσιαστικά η νοοτροπία ενός μεγάλου άνδρα ο οποίος θεωρεί τον εαυτόν του απαραίτητο και αναντικατάστατο. Είχε προσφέρει τόσα πολλά στη χώρα και είχε συνδέσει τόσο στενά το όνομά του με τις τύχες της για τόσο μεγάλο διάστημα, ώστε να θεωρεί ότι η χώρα είχε απόλυτη ανάγκη από τις υπηρεσίες του, πράγμα το οποίο μπορούσε να τον οδηγήσει σε αντιδημοκρατικές και αντισυνταγματικές ενέργειες ακόμη και στην εγκαθίδρυση δικτατορίας.

ΧΠΟΥΔΗ

Το βασικότερο αίτιο της οργανώσεως του κινήματος υπήρξε η σταδιακή αποστέρηση των ερεισμάτων της βενιζελικής παρατάξεως στις ένοπλες δυνάμεις. Μια από τις πρώτες ενέργειες της κυβερνήσεως, μετά την καταστολή του κινήματος της 6ης Μαρτίου 1933, ήταν η απόταξη μεγάλου αριθμού ανώτατων αξιωματικών συνεργατών του Πλαστήρα.

[Ι.Ε.Ε., τόμ. ΙΕ΄, σσ. 358-360]

ΘΕΜΑ Δ1

Συνδυάζοντας τις πληροφορίες των παραθεμάτων και των πινάκων που σας δίνονται με τις ιστορικές σας γνώσεις να καταγράψετε τους λόγους που καθιστούσαν υποτονική την ελληνική βιομηχανική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα και την ανατροπή αυτών των αρνητικών συνθηκών με την άφιξη στην Ελλάδα των μικρασιατών προσφύγων (1922).

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Στην ίδια περίοδο (1860-1881), η εγχώρια βιομηχανία παρουσιάζει πολύ βραδεία πρόοδο, αν όχι στασιμότητα. Ένας από τους κυριότερους λόγους ήταν η έλλειψη ουσιαστικής δασμολογικής προστασίας που θα επέτρεπε στις νεαρές ελληνικές βιομηχανικές μονάδες να αντιμετωπίσουν τον οξύ ανταγωνισμό των ξένων προϊόντων που διαρκώς κέρδιζαν έδαφος στην ελληνική αγορά. Μόλις κατά το 1867, και ιδιαίτερα το 1871, νομοθετήθηκαν ορισμένες προστατευτικές διατάξεις για την υποστήριξη της ατμοκίνητης βιομηχανίας, όπως η αλευροβιομηχανία και η βαμβακουργία.

Εκτός από την έλλειψη κρατικής προστασίας, η έλλειψη ειδικών κρατικών κινήτρων μοιραία έστρεφε το περιορισμένο, άλλωστε, επενδυτικό κεφάλαιο σε πιο δοκιμασμένους και αποδοτικούς τομείς, όπως το εμπόριο, τη ναυτιλία και την τραπεζιτική δραστηριότητα. Αποτρεπτικά επενεργούσαν επίσης στην ανάπτυξη της βιομηχανίας η άθλια κατάσταση των συγκοινωνιών, η περιορισμένη εγχώρια καταναλωτική αγορά, η έλλειψη καταρτισμένων στελεχών και ειδικευμένου εργατικού δυναμικού και, τέλος, τα πρωτόγονα τεχνικά μέσα για την αξιοποίηση των τοπικών πρώτων υλών.

[Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος ΙΓ, σελ. 311]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

[…] Οι Έλληνες πρόσφυγες φεύγοντας πήραν μαζί τους τη γνώση, την εμπειρία και την ικανότητα που είχαν στον τομέα της ταπητουργίας. Με την προτροπή και την υποστήριξη της ελληνικής κυβέρνησης έθεσαν τις ικανότητές τους στην υπηρεσία της ελληνικής κοινωνίας.

[…] Μετά την Ανταλλαγή αναπτύχθηκαν, παράλληλα με την ταπητουργία και την παραγωγή μεταξωτών υφασμάτων και άλλοι βιομηχανικοί κλάδοι, όπως «οι βιομηχανίες πλαστικών και τροφίμων, η βυρσοδεψία και η κλωστοϋφαντουργία».

[…] Είχαμε πει ότι με την άφιξη των προσφύγων σημειώθηκε αύξηση του πληθυσμού και, κατά συνέπεια, του αριθμού των καταναλωτών. Η αύξηση του αριθμού των καταναλωτών σημαίνει διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς. Η διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς, όταν υποστηρίζεται και από την προσφορά φτηνού εργατικού δυναμικού, έχει ως επακόλουθο την ανάπτυξη της παραγωγής. Τα σημαντικότερα αποτελέσματα της εγκατάστασης των προσφύγων της Μικράς Ασίας και της Ανατολικής Θράκης στην Ελλάδα είναι η αύξηση των καταναλωτών και η προσφορά άφθονου, ποιοτικού και φτηνού εργατικού δυναμικού. Έτσι,

ΔΗΟΥΑΗ

η προσφυγιά επηρέασε θετικά την κινητικότητα της οικονομίας, χάρη στην οποία κατέστη δυνατή η μεγάλη ανάπτυξη. Κατά συνέπεια, μπορούμε να πούμε ότι αυτή η ικανή, έμπειρη, εργατική ομάδα των προσφύγων πλούτισε την Ελλάδα. Ή ότι αυτοί οι άνθρωποι έχουν μεγάλο μερίδιο συμμετοχής στην ανάπτυξη της χώρας.

[P. Erbil, *Η Νιόβη θρηνούσε για τη Μικρά Ασία,* εκδ. Τσουκάτου, Αθήνα 2004, σελ. 171-173]

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Έτη	Εργοστάσια	Ατμοκίνητα εργοστάσια	Ισχύς
1867	168	22	291 CV
1874	199	95	1967
1889	145		5.588

[Ν. Σβορώνου, Επισκόπηση της Νεοελληνικής Ιστορίας, σελ. 101 (1976)]

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Η ανάπτυξη της βιομηχανίας				
Έτη	**Εργοστάσια**	**Εργάτες**	**Ισχύς**	**Αξία της παραγωγής**
1917	2.213	35.000	70.000	200 εκ.
1920	2.905	60.000	110.000	-
1929-1930	4 .000	110.000	230.000	7.210 εκ.
1938	4.515	140.000	277.000	13.565 εκ.

[Ν. Σβορώνου, Επισκόπηση της Νεοελληνικής Ιστορίας, σελ. 130 (1976)]

ΣΠΟΥΔΗ